

Huse med et Liggende af Jord, som bringer dem til en Lagationsværdi af udover 2,500 Kr., der ere i samme ugunstige Stilling med Hensyn til Bansteligheeden af at opnaa Laan som de Huse, der have en Værdi af indtil 2,500 Kr. Her paa Sjælland vil et Hus til en Lagationssum af 2,500 Kr. have et meget lidet Liggende af Jord, og det vil maasse paa mange Steder være Tilfældet. Efter de almindelige Priser, vi have her, vil den Pris, som kan paaregnes for et Hus, hvorpaa der kan holdes een eller maasse to Aker, altid gaa op til 5,000 Kr.; og jeg vilde anse dette, som ganske vist er det Dobbelte af, hvad der er angivet her i Loven, som en langt heldigere Grændse end den nuværende. Der kunde imod dette maasse siges: Ja, men saa træder man de bestaaende Kreditforeninger for nær, man loffer fra dem de Laansgænde, som ellers vilde søge til dem, og de ville komme til at lide under denne Lov. Jeg tror nu for det Første ikke, at Mange af dem, om hvem der her kan være Tale, søge til Kreditforeningerne, saaledes som disse nu ere ordnede, fordi Pengene ere for dyre, og jeg tror for det Andet heller ikke, at Kreditforeningerne sætte Pris paa at have mange af disse smaa Laan, dels fordi de volde meget Bryderi, dels fordi det, der bringes ud af dem, er meget ubetydeligt. Naar de Laan, som denne Lov omhandler, kom med i meget stort Omfang, vilde de forsøge Kreditforeningernes Apparat i meget høi Grad, og jeg tror ikke, at nogen af de bestaaende Kreditforeninger vilde sætte stor Pris derpaa, eller at de opfatte det som en Krænkelse af deres Stilling, naar denne Lov blev udvidet til Summen paa 5,000 Kr. Om dette imidlertid kan opnaas, er en anden Sag; det vil jo væsentlig komme an paa, hvilken Grændse Regjeringen absolut tror at burde fastholde. Men jeg tror, at Alle, som ere Bønnen af denne Lov, vilde gjøre vel i at støtte Forslaget om at komme højere op end til 2,500 Kr. Det er klart, at jo flere Huse, vi faae med til en Værdi af over 2,500 Kr., desto mindre Fare medfører Statsgarantien, det vil sige, desto mere sikkert bliver Statsgarantien; og det hele Forhold staa da som langt solidere, end det gjør efter Forslaget i dets nuværende Skikkelse. Jeg skulde tillade mig endda at foreslaa hertil i Anledning af Spørgsmaalet om Garantien, at man begrænsede Lovforslaget nedad — jeg kommer igjen til de jordløse Huse — saaledes, at man blev staaende ved de Huse, der havde saa megen Jord, at Jordtilliggendets Værdi idetmindste ækvivalerede med Bygningens Værdi. De, som ikke have saa megen Jord, at denne Jord svarer nogenlunde til Husets Værdi, yde en overordentlig svag Sikkerhed. Men vil man ikke blive staaende derved, og vil man ubetinget gaa til, at endog de Huse skulde med, som kun have en Skjæppe Land, saa vil jeg sige: Ja, men bliv saa staaende derved og se saa vidt mulig at blive fri for Huse, som

flet intet Jordtilliggende have. Saa blive vi nemlig fri for alle de Vestræbelse, som have gjort sig gjældende og vilde gjøre sig gjældende for at faae dette Lovforslag udvidet til ogsaa at omfatte Kjøbstadeieendomme og blive fri for de Konsekventer, som deraf kunde blive dragne. Man har jo holdt paa, at, er man kommen saa vidt med Eiendommene paa Landet, da maa man ogsaa gjøre Noget for Kjøbstæderne. Solde vi os til Jorden med det, der staaar paa den, have vi en bestemt Grændse, men tage vi de jordløse Huse med, komme vi til et andet Omraade, da bliver der ikke Spørgsmaal om egentlige Eiendomsbesiddere, men om Arbejderklassen, om den Klasse, der er henvist til at erhverve sin Eksistens ved Arbejde. Jeg skulde være den Sidste til ikke at ville gjøre Noget for denne Klasse, men jeg tror, at de Familier, som falde ind under dette Omraade, falde sammen med andre, som ogsaa kun ere Arbeidere, og derved komme vi ind paa et helt andet Omraade, end dette Lovforslag har. Med disse Ord skal jeg for min Del anbefale Lovforslaget, og jeg vilde, som sagt, sætte stor Pris paa, om Mange vilde søge at arbejde hen til at faae de to Anker, jeg har tilladt mig at pege hen paa, afhjulpne. De ere i mine Tanker de væsentligste, og kunne de afhjælpes, tror jeg, at man med stor Nøiagtighed og med Tak kan tage imod det foreliggende Lovforslag som et Gode, der er vundet som Følge dels af Arbejderkommissionens Betænkning, dels af de Forarbejder, der ere gjorte ved det Forslag, som tidligere har været behandlet her i Thinget.

Alberti: Saavidt jeg skjønner, er dette Forslag kommet i en temmelig tarvelig Skikkelse fra Landstinget. Jeg tror, at dette Forslag ikke vil udrette Noget af Betydning, medmindre det undergaar store Forbedringer. Forslaget kan forbedres meget, uden at Statskassen faar større Risiko, og jeg skal tillade mig at nævne nogle Forbedringer, hvorved jeg tror, at de Kreditforeningsobligationer, som ville blive udstedte efter denne Lov, ville kunne faae større Værdi. Jeg henter mine Betragtninger fra den Erfaring, som 30 Aars Kreditforeningsvæsen har bragt os. Nu vide Alle, at de jydsk Kreditforeningsobligationer staa i betydelig lavere Kurs end Østifternes. En af Grundene dertil er, at Bestyrelsen i Viborg ikke har holdt fast ved at amortisere alene ved Udtrækning, men tillige amortiserer ved Indkjøb, hvorimod Østifternes Bestyrelse altid har amortiseret alene ved Udtrækning. Saaledes som Kreditforeningsobligationsvæsenet har udviklet sig her, er en af Hovedtilfældelserne for Kjøberne den, at de faae Del i en Art Lotteri, hvorved de kunne faae pari Kurs, fuld Betaling, uagtet de kun have givet en ringere Pris ved Indkjøbet. Jeg mener at der bør staa i denne Lov, at Amortifikationen altid kun maa ske efter